

ՀՐԱՏ. Գ. Հ. ՈՒՍՈՒՅԶ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ, ԹԻԻ 2

2667

263.

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Գ Ի Ր

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՅԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՄՇԱԿՈՒԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻԶՆԵՐՈՒ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ Ի ՎԱՌՆԱ

ՏՊԱՐԱՆ Յ. ԱԻԵՏԱՐԱՆԵԱՆ

ՃՈՒՄԼԱ, ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

1906

14193

2667

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑՁԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ա

Ն ՊԱՏԱԿ

Յօդուած 1. — Պուլկարիոյ Հայ Ուսուցչական Միութեան նպատակն է՝ Ա.) Պահել ուսուցչին անկասութիւնը իբր հասարակական գործիչ՝ տեղական օրէնքներու հիման վրայ, ապահովել անոր նիւթական վիճակը ներկային եւ ապագային մէջ, Բ.) Զգալի կրթական գործին կանոնաւոր զարգացման :

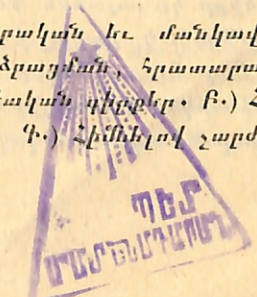
Բ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՇԵՆԵՐԸ

Յօդ. 2. — Վերի նպատակն իրագործելու համար՝ Միութիւնը կը գործածէ յետագայ միջոցները .

1. Անկանոն կերպով հրաժարեցուցուած ուսուցիչ-անդամները պաշտպանել եւ անոնց նիւթապէս օգնել հետեւեալ կերպով. Ա.) Բացատրել ուսուցչին իրաւունքները եւ պարտականութիւնները Միութեան օրկանին եւ թէ տեղական մամուլին միջոցաւ, Բ.) Կոչ ընել հանրային կարծիքին, բողոք բարձրացնել ազգային իշխանութեան դէմ, եւ Գործադիր Մարմնոյն կողմանէ արուած որոշ պայմանաժամէ մը ետք՝ զիմեւ տեղական իշխանութեանց : Գ.) Կազմել Միութեան գանձը :

2. Սատարել ուսուցչին մտաւորական եւ մանկավարժական կատարելագործման եւ բարձրացման, հրատարակելով, Ա.) Գիտական եւ մանկավարժական պիւրքեր, Բ.) Հիմնելով մանկավարժական թերթ մը, Գ.) Հիմնելով շարժուն

14193
14193

գրադարան մը. Դ.) Շրջանական Ժեֆերաներ ընել. Ե.) Աւսն մէկ տեղի ուսուցչական մարմին պարտականութիւն ստանձնելով սարքել ուսուցչ. ժողովներ՝ ուր պէտք է ծեծուին մանկավարժական հարցեր:

Գ

Կ Ա Զ Մ

Յօդ. 3. — Միութիւնը կը բաղկանայ բոլոր ուսուցչ. մարմիններէն եւ այն ուսուցիչներէն՝ որոնք կ'ընդունին աւսոր նպատակը եւ վերի ցուցուած միջոցներով անոր իրականացման կը ձգտին:

Մանչ. — Կ'ընդունուին նաեւ օժանդակ անդամներ:

Յօդ. 4. — Միութիւնը կը կառավարուի գործադիր մարմինէ մը, որ կ'ընտրուի Պատգամաւորական ժողովէն:

Դ

ՈՒՍՈՒՑԶԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

Յօդ. 5. — Ուսուցչ. մարմինները յարաբերութեան մէջ կը մտնեն ուղղակի Գործադիր Մարմնոյն հետ:

Յօդ. 6. — Ուսուցչ. մարմինները անկախ են իրենց կազմին եւ գործերուն մէջ:

Յօդ. 7. — Եթէ ուսուցչական մարմին մը՝ ընդհանուր գոյն ունեցող միջոց մը առաջարկել փափաքի, պէտք է կանխաւ զայն իմացնէ Գործադիր Մարմնոյն՝ որ կը զրկէ հարցը քննադատութեան համար՝ բոլոր ուսուցչ. մարմիններուն եւ ընդհանուր լուծումը կ'իմացնէ օրկանի միջոցաւ:

Յօդ. 8. — Անկանոն կերպով հրաժարեցուցուած ուսուցիչներու համար՝ Ուսուցչ. մարմինները իրենց գաղափարը եւ կարծիքը կը յայտնեն Գործադիր Մարմնոյն որ անմիջական քննութիւն կը բանայ եւ պէտք եղածը կը տնօրինէ:

Յօդ. 9. — Բոլոր Ուսուցչ. Մարմինները հակակշռի կ'ենթարկեն Գործադիր Մարմնոյն գործառնութիւնները ընդհանուր Պատգամ. ժողովին մէջ:

Ե

ՈՒՍՈՒՑԶ. ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆ ՌԻԹԻՆՆԵՐԸ

Յօդ. 10. — Ուսուցչ. մարմինները Գործ. Մարմնոյն կարգադրութիւններուն կը հպատակին:

Յօդ. 11. — Ուսուցչ. մարմինները կը ներկայացնեն Գործ. Մարմնոյն մանրամասն տեղեկութիւններ իրենց գործունէութեան եւ վիճակին վրայ՝ տարին մէկ անգամ մինչեւ Յուլիս 1: Ասկէ զատ պէտք է որ յարաբերութեան մէջ ըլլան ընթացիկ գործերու համար Գործ. Մարմնոյն հետ:

Մանչ. — Ուսուցչ. մարմինները պարտաւոր են տարին աւսուողն մէկ անգամ սարքել ներկայացում եւ այլն ի նպատակ գանձին: Բացառութիւններ կ'ընդունուին՝ երբ բաւարար պատճառներ ցոյց տրուին:

Յօդ. 12. — Ուսուցչ. մարմինները կը զրկեն ամեն տարի, ամենէն ուշ մինչեւ Օգոստ. 10, իրենց կազմին մէջ եւ զած փոփոխութիւններուն վրայ տեղեկութիւններ, այսինքն պաշտօն ձգողներու, տեղափոխուողներու եւ նոր արձանագրուիլ ուղղողներու անունները:

Յօդ. 13. — Աւսն մէկ ուսուցչ. մարմին պարտի Միութեան գանձին յանձնել ներկայ կանոնադրին համաձայն իրեն ինկած վճարումը:

Մանչ. — Վճարումը պէտք է ըլլայ 3 ամիսը անգամ մը:

Զ

ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Ա. Իրաւունքներ

Յօդ. 14. — Միութիւնը ունի գործօն եւ օժանդակ անդամներ:

Մանչ. 1. — Գործօն անդամ կը կոչուին Միութեան մէջ գտնուող եւ պաշտօնավարող ուսուցիչները, իսկ օժանդակ անդամ կը նկատուին Միութեան նիւթապէս եւ բարոյապէս սատարող հայ անհատները:

Մանչ. 2. — Անկանոն կերպով հրաժարեցուցուած ուսուցիչ-անդամները իրենց անդործ ժամանակ կը մնան գործօն անդամ: Ուսուցչութիւնը ձգող եւ ուրիշ գործի մտնող անդամները կը գաղթին գործօն անդամ ըլլալէ. բացառութիւն կ'ըլլայ Համաժողովին որոշմամբ:

Յօդ. 15. — Անդամ արձանագրուելու համար, պէտք է զրաւոր կերպով դիմել Գործադիր Մարմնոյն, առկայ Ուսուցչ. Մարմնոյն միջոցաւ:

Յօդ. 16. — Գործօն անդամները կը պաշտպանուին Միութեան կողմէ:

Յօդ. 17. — Գործօն անդամները իրաւունք ունին օգտուելու Միութեան գանձէն: Ա) Եթէ անկանոն կերպով հրաժարեցուցուած են. Բ) Անհատական հիւանդութեան ժամանակ (փոխադրութեամբ):

Բ. Պարտականութիւններ

Յօդ. 18. — Ամէն մէկ անդամ պարտաւոր է յարգել կանոնադրի տրամադրութիւնները, Պատգամաւորական Ժողովի եւ Միութեան որոշումները:

Յօդ. 19. Ամէն մէկ անդամ, գործօն թէ օժանդակ, բարոյապէս պարտաւոր է պրօպագանդ ընել անդամները շատցընելու համար, նոյնպէս ստանալ եւ տարածել Միութեան հրատարակութիւնները:

Յօդ. 20. — Գործօն անդամները ամսավճար կու տան իրենց ամսավճարին % 2-ը (երկու):

Ծանօթ. 1. — Օժանդակներու ամսավճարը կամաւոր է, մինիմում (50) սանթիմ:

Ծանօթ. 2. — Յօդ. 14-ի, Ծանօթ. 2-ի մէջ յիշուած անդամները ամսավճարէ զերծ կը մնան:

Յօդ. 21. — Իր պարտականութիւնները կատարել մերժող եւ ուսուցչութեան հեղինակութիւնը վարկաբեկող անդամը առ ժամապէս կը հեռացուի Միութենէն՝ Գործ. Մարմ. նոյն որոշմամբ եւ Ուսուցչ. մարմիններու հաւանութեամբ:

Ծանօթ. — Միութենէն իրպառ հեռացումը կը թողուի Պատգամաւորական Ժողովին:

Ե

ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆ

Յօդ. 22. — Գործադիր Մարմինը կը վարէ Միութեան ընդհանուր գործերը: Գործադիր Մարմնոյ պաշտօնավարու-

թիւնը կը տեւէ մէկ տարի: Նախորդները վերընորոշել են: Ծանօթ. 1. — Գործադիր Մարմնոյն անդամներուն թիւը կ'որոշուի Պատգամ. Ժողովէն. անդամներուն թիւն է հինգ:

Ծանօթ. 2. — Հարկ եղած պարագային տարւոյն մէջ Գործ. Մարմնոյն առաջարկութեամբ եւ Ուսուցչ. Մարմիններու հաւանութեամբ անոնց թիւը կ'աւելնայ:

Ծանօթ. 3. — Գործադիր Մարմնոյն անդամներուն մեծամասնութիւնը միեւնոյն քաղաքին մէջ պարտի ըլլալ, իսկ փոքրամասնութիւնը՝ տարբեր քաղաքներու մէջ:

Յօդ. 23. — Ատենապետը, Քարտուղարը, Գանձապետը եւ Խմբագիրը կ'որոշուին Պատգամ. Ժողովէն:

Յօդ. 24. — Ատենապետը կը ներկայացնէ Միութիւնը՝ Գործադիր Մարմնոյ որոշմամբ եւ հրահանգով:

Յօդ. 25. — Խմբագրական մարմինը, որքան որ Ուսուցչ. Միութեան զրահան աշխատութիւնները պիտի վարէ միահաղոյն կերպով, պարտի դարձեալ ունենալ իր անուանեալ-պատասխանատու խմբագիրը:

Յօդ. 26. Խմբագրական մարմինը կը հակադէմ Միութեան բոլոր հրատարակութիւնները:

Յօդ. 27. — Խմբագրական մարմինը կը բաղկանայ վեց անդամներէ, որոնց մեծամասնութիւնը կը գտնուի մէկ քաղաքի մէջ:

Յօդ. 28. — Գործ. Մարմինը Միութեան գործերը կը վարէ, անոր կանոնաւոր յառաջխաղացման հոգ կը տանի, կը կառավարէ Միութեան գանձը, եւ Ուսուցչական մարմիններու համաձայնութեամբ կ'որոշէ հարցերը, որոնցմով պէտք է զրադի Պատգամաւորական Ժողովը:

Յօդ. 29. — Գործ. Մարմինը պարտական է ներկայ կանոնադիրը եւ Պատգ. Ժողովին որոշումները կէտ առ կէտ գործադրել:

Ծանօթ. — Կանոնադրին եւ Պատգ. Ժողովին որոշումներէն զատ՝ ուրիշ գործի մը ձեռնարկած պարագային՝ պարտական է առնել Ուսուցչ. Մարմիններուն հաւանութիւնը:

Յօդ. 30. — Գործ. Մարմինը պիտի ձեռնարկէ զուրա ծախքեր

չի կրնար ընել: Բացառութիւններ կ'ըլլան Ուսուցչ. Մարմիններու հաւանութեամբ:

Ծանօթ. — Պիւտճէն կ'որոշէ Պատգ. ժողովը:

Յօդ. 31. — Գործ. Մարմինը իր գործունէութեան մանրամասն տեղեկագիրը կը ներկայացնէ միայն Պատգ. ժողովին (կանոնաւոր կամ արտակարգ): Առ նուազն 15 օր առաջ՝ պարտի օրկանին մէջ հրատարակել իր տեղեկագիրը:

Յօդ. 32. — Եթէ որ եւ է պատճառաւ Գործ. Մարմնոյ անդամներէն մէկը հրաժարի, նոր անդամը կ'ընտրուի Ուսուցչ. Մարմիններու հաւանութեամբ:

Յօդ. 33. — Գործ. Մարմինը կամ անոր անդամներէն մէկը եթէ հրաժարականը տայ, պարտաւոր է վարել գործերը մինչեւ որ նորերը ընտրուին:

Յօդ. 34. — Եթէ Գործ. Մարմինը իր ամբողջութեամբ հրաժարի կամ իր անդամներուն մեծամասնութիւնը տայ իր հրաժարականը, այն ատեն գործը կը յանձնուի թուով աւելի շատ եղող Ուսուցչ. Մարմնոյ մը:

Յօդ. 35. — Գործադիր Մարմնոյ անդամները պարտաւոր են ներկայ գտնուիլ Պատգ. ժողովին խորհրդատու ձայնով լոկ համարատուութեան ժամանակ:

Յօդ. 36. — Գործ. Մարմնոյ տեղը կ'որոշէ Պատգ. ժողովը:

Ը

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆՁԸ

Յօդ. 37. — Միութեան գանձին հասոյթներն են. Ա) Անդամաւճարներ, (Յօդ. 20 եւ Ծանօթ.) Բ) Հրատարակութիւններէ գոյացած գումար, Գ) Ներկայացումներէ, երեւկոյթներէ եւ այլն գոյացած զրամներ, Դ) Անդամներէ եւ զանազան անհատներէ նուէրներ:

Յօդ. 38. — Միութեան գանձը կը ծախսէ. Ա) Հրատարակութիւններու համար, Բ) Անդամներու օգնութեան համար (Յօդ 17), Գ) Ներկայացումներէ, երեւկոյթներէ եւ այլն գոյացած զրամներ, Դ) Պատգամաւորներու համար ճանապարհածախսէ զատ օրական (1½) մէկ ու կէս ֆր.: Նոյնպէս Գործ. Մարմնոյ անդամներուն եւ խորհրդատու երկու ան-

դամներուն համար, որոնք տարբեր տեղեր կը գտնուին: Ե) Պատահական ծախքերու համար:

Յօդ. 39. — Միութեան զրամները կը մնան Գանձապետին քով:

Յօդ. 40. — Գանձապետին քով կը մնայ միայն (200) երկու հարիւր ֆր.: Մնացած զրամները կը յանձնուին ո եւ է քրէտիթ հաստատութեան մը իր անունով:

Յօդ. 41. — Ընդհանուր ժողովը կ'որոշէ Գանձապետին տալիք զրամական երաշխաւորութիւնը:

Յօդ. 42. Պահեստի զրամէն պէտք եղած ատեն կ'առնուի Գործ. Մարմնոյն որոշմամբ:

Թ

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 43. — Պատգ. ժողովը Միութեան ամենաբարձր մարմինն է:

Յօդ. 44. — Պատգ. ժողովները կ'ըլլան կանոնաւոր եւ արտակարգ:

Յօդ. 45. Պատգ. ժողովը կը գումարուի տարին անգամ մը: Գումարման թուականը եւ օրը կ'որոշուին Ուսուցչ. Մարմիններէն Գործ. Մարմնոյն առաջարկութեամբ:

Ծանօթ. — Արտակարգ Պատգ. ժողով կը գումարուի ստիպողական պէտքի առջեւ:

Յօդ. 46. — Ամէն մէկ Ուսուցչ. Մարմին կը ղրկէ մէկ պատգամաւոր: Ռուսուք, Վառնա, Ֆիլիպէ կը ղրկեն երկուքական պատգամաւոր, իսկ մասնաւոր վարժարաններու ուսուցչական մարմինները 1-5 մէկ պատգամաւոր, ինչպէն վեր երկու պատգամաւոր կը ղրկեն:

Յօդ. 47. Պատգ. ժողովը կը ընէ Գործ. Մարմնոյն հաշիւները, ապազայ գործունէութեան համար որոշումներ կու տայ, կ'ընտրէ Գործ. Մարմինը եւ կը խորհրդակցի ներկայացուած հարցերու վրայ:

Յօդ. 48. Պատգ. ժողովին մէջ ձեռուելիք խնդիրները կը հրատարակուին օրկանին մէջ չորս (4) ամիս առաջ:

Յօդ. 49. — Պատգ. ժողովներու որոշումները պարտաւոր են ընդունիլ Ուսուցչ. Մարմինները:

Ժ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յօդ. 50. Միութիւնը՝ իր նպատակին հասնելու համար՝ կը հրատարակէ օրկան մը, գիրքեր եւ այլն :

Յօդ. 51. — Միութեան հրատարակութիւնները իւրոյս կ'ընծայուն եմբողջական Մարմնոյ եւ Գործ. Մարմնոյն ղեկավարութեամբ :

Ծանօթ. — Օրկանին եւ հրատարակութեանց գիները կ'որոշուն Գործ. Մարմնոյն կողմէն՝ Ուսուցչ. Մարմիննեւ ըստ հաւանութեամբ :

Յօդ. 52. — Թերթը պիտի զբաղի գլխաւորաբար մանկավարժական հարցերով (ընկերական եւ գիտական) եւ Միութեան ընթացիկ գործերով :

ԺԱ

ՅԱՒԵԼՈՒՄԸ ՄԱՍ

Յօդ. 53. Միութիւնը ունի իր կնիքը՝ որուն վրայ գրւած է «Պուլկարեայ Հայ Ուսուցչ. Մեհակ», 22 Յուլիս 1906» (Պուլկարեայն եւ Հայերէն լեզուով) :

Յօդ. 54. — Կնիքը կը պահուի Գործ. Մարմնոյն Ատեւհայեանին քով :

Ծանօթ. — Պաշտօնական գրութիւնները ղեւանին ստորագրութիւնը եւ կնիքը պէտք է կրին :

Յօդ. 55. — Միութիւնը ունի իր ատնը, Ս. Սահակ-Մկրտչի օրը :

Յօդ. 56. Ներկայ կանոնագիրը կրնայ փոփոխութեան ենթարկուիլ յառաջիկայ Պատգ. Ժողովին ձայներու մեծաւ մասնութեամբ :

Յօդ. 57. — Պուլկարահայ Ուսուցչ. Մարմիններէն աւանդ՝ որոնք կ'ընդունին Միութեան կազմական կանոնագիրը, զպրօցական ներքին կանոնագրութիւնը, եւ կ'ունենան Ա. Համագումարին մէջ մշակուած ծրագրի ոգւոյն եւ ուղղութեան համապատասխան ծրագիր, կ'ընդունուն Միութեան մէջ :

